

Το Υπόδειγμα του Ricardo

Παραγωγικότητα της Εργασίας και
Συγκριτικό Πλεονέκτημα

Διεθνές Εμπόριο Διαφορές μεταξύ των Χωρών και Οικονομίες Κλίμακας

- Οι χώρες εμπλέκονται στο διεθνές εμπόριο για δύο βασικούς λόγους.
- Πρώτον, γιατί διαφέρουν μεταξύ τους. Τα έθνη, όπως και οι ιδιώτες, μπορούν να ωφεληθούν από τις διαφορές τους, αν η κάθε χώρα εξειδικεύεται στα πράγματα τα οποία κάνει σχετικά καλά.
- Ο δεύτερος λόγος είναι προκειμένου να επιτύχουν οικονομίες κλίμακος. Αν κάθε χώρα παράγει ένα περιορισμένο αριθμό αγαθών και υπηρεσιών, μπορεί να παράγει κάθε ένα από αυτά τα αγαθά και υπηρεσίες σε μεγαλύτερη κλίμακα, και έτσι ενδεχομένως πιο αποτελεσματικά, παρά αν προσπαθούσε να παράγει τα πάντα από μόνη της.

Διεθνές Εμπόριο και Συγκριτικό Πλεονέκτημα

- Θα επικεντρωθούμε αρχικά σε υποδείγματα στα οποία δεν υπάρχουν οικονομίες κλίμακος, παρά μόνο διαφορές στην τεχνολογία της παραγωγής μεταξύ των χωρών.
- Θα συζητήσουμε υποδείγματα τα οποία θα μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε πως αυτές οι διαφορές μεταξύ των χωρών προωθούν το εμπόριο μεταξύ τους, και πως αυτό το εμπόριο είναι αμοιβαία επωφελές. Η βασική ιδέα σε αυτή την ανάλυση είναι η έννοια του συγκριτικού πλεονεκτήματος.

Απόλυτο και Συγκριτικό Πλεονέκτημα

- Ο Adam Smith (1776) θεωρούσε ότι μία χώρα μπορεί να κερδίσει ανταλλάσσοντας αγαθά στην παραγωγή των οποίων έχει απόλυτο πλεονέκτημα έναντι των άλλων χωρών, με αγαθά στα οποία οι άλλες χώρες έχουν το απόλυτο πλεονέκτημα.
- Ο David Ricardo (1817) απέδειξε αργότερα ότι το ελεύθερο διεθνές εμπόριο ωφελεί ακόμη και όταν μία χώρα έχει απόλυτο πλεονέκτημα στην παραγωγή και των δύο αγαθών. Αρκεί κάθε χώρα να επικεντρωθεί στην παραγωγή των αγαθών στα οποία έχει συγκριτικό πλεονέκτημα.

David Ricardo (1772-1823)

Ο Ricardo και η Έννοια του Συγκριτικού Πλεονεκτήματος

- Ο Ricardo υπέθεσε ότι υπάρχουν μόνο δύο αγαθά: κρασί και υφάσματα.
- Επίσης υπέθεσε ότι λόγω κλίματος, η Πορτογαλία είχε απόλυτο πλεονέκτημα στην παραγωγή και των δύο αγαθών, με την έννοια ότι στην Πορτογαλία, απαιτείτο λιγότερη εργασία για την παραγωγή τόσο του κρασιού όσο και των υφασμάτων.
- Από την άλλη υπέθεσε ότι η Αγγλία, παρά το γεγονός ότι ήταν σε απόλυτους όρους λιγότερο παραγωγική και στους δύο κλάδους, ήταν συγκριτικά χειρότερη στην παραγωγή κρασιού.
- Με αυτή την υπόθεση, ο Ricardo επιχειρηματολόγησε ότι η Αγγλία είχε συγκριτικό πλεονέκτημα στην παραγωγή υφασμάτων και ότι θα την συνέφερε να εξάγει υφάσματα στην Πορτογαλία και να εισάγει από αυτήν κρασί. Αντιστοίχως, η Πορτογαλία είχε συγκριτικό πλεονέκτημα στην παραγωγή κρασιού, και θα την συνέφερε να εισάγει υφάσματα από την Αγγλία και να εξάγει σε αυτήν κρασί.

Ο Ricardo και η Έννοια του Συγκριτικού Πλεονεκτήματος

- *“Η Αγγλία θα εξάγει υφάσματα ανταλλάσσοντας τα με κρασί, διότι με αυτό τον τρόπο η βιομηχανία της θα ήταν πιο παραγωγική για την ίδια. Θα είχε περισσότερα υφάσματα και περισσότερο κρασί από ότι αν παρήγαγε και τα δύο αγαθά η ίδια. Από την άλλη, η Πορτογαλία θα εισήγαγε υφάσματα και θα εξήγε κρασί, διότι θα ήταν προς όφελος και των δύο χωρών, αν η Πορτογαλική βιομηχανία παρήγε κρασί ... Θα ήταν προς το συμφέρον της Πορτογαλίας να εξάγει κρασί ανταλλάσσοντας το με υφάσματα, παρά το γεγονός ότι οι Πορτογαλικές εισαγωγές θα μπορούσαν να παράγονται εκεί με λιγότερη εργασία ανά μονάδα παρά στην Αγγλία.” David Ricardo, (1817).*

Ένα Ρικαρδιανό Υπόδειγμα Δύο Οικονομιών και Δύο Αγαθών

- Θα χρησιμοποιήσουμε ένα απλό υπόδειγμα δύο οικονομιών, της Ημεδαπής (H) και της Αλλοδαπής (A), κάθε μία από τις οποίες μπορεί να παράγει δύο αγαθά, τρόφιμα (T) και υφάσματα ($Υ$).
- Υπάρχει ένας μόνο συντελεστής παραγωγής η εργασία (L).
- Η παραγωγικότητα της εργασίας είναι σταθερή, αλλά διαφορετική σε κάθε κλάδο και σε κάθε μία από τις δύο οικονομίες.
- Το αντίστροφο της παραγωγικότητας της εργασίας περιγράφει τις μοναδιαίες απαιτήσεις σε εργασία ($ΜΕΑ$), δηλαδή την ποσότητα εργασίας που απαιτείται για να παραχθεί μία μονάδα προϊόντος.

Οι Παραγωγικές Δυνατότητες της Ημεδαπής

- Ορίζουμε ως a_{LY} τις μοναδιαίες απαιτήσεις σε εργασία στον κλάδο των υφασμάτων και a_{LT} τις μοναδιαίες απαιτήσεις σε εργασία στον κλάδο των τροφίμων.
- Αυτές θεωρούνται σταθερές παράμετροι και ορίζουν την τεχνολογία της παραγωγής.
- Το αντίστροφο των μοναδιαίων απαιτήσεων σε εργασία σε ένα κλάδο ($1/a_{LY}$, $1/a_{LT}$) είναι η μέση (και οριακή) παραγωγικότητα της εργασίας στον κάθε κλάδο.
- Οι συνολικοί πόροι της Ημεδαπής ορίζονται από το σύνολο της προσφοράς εργασίας, L .

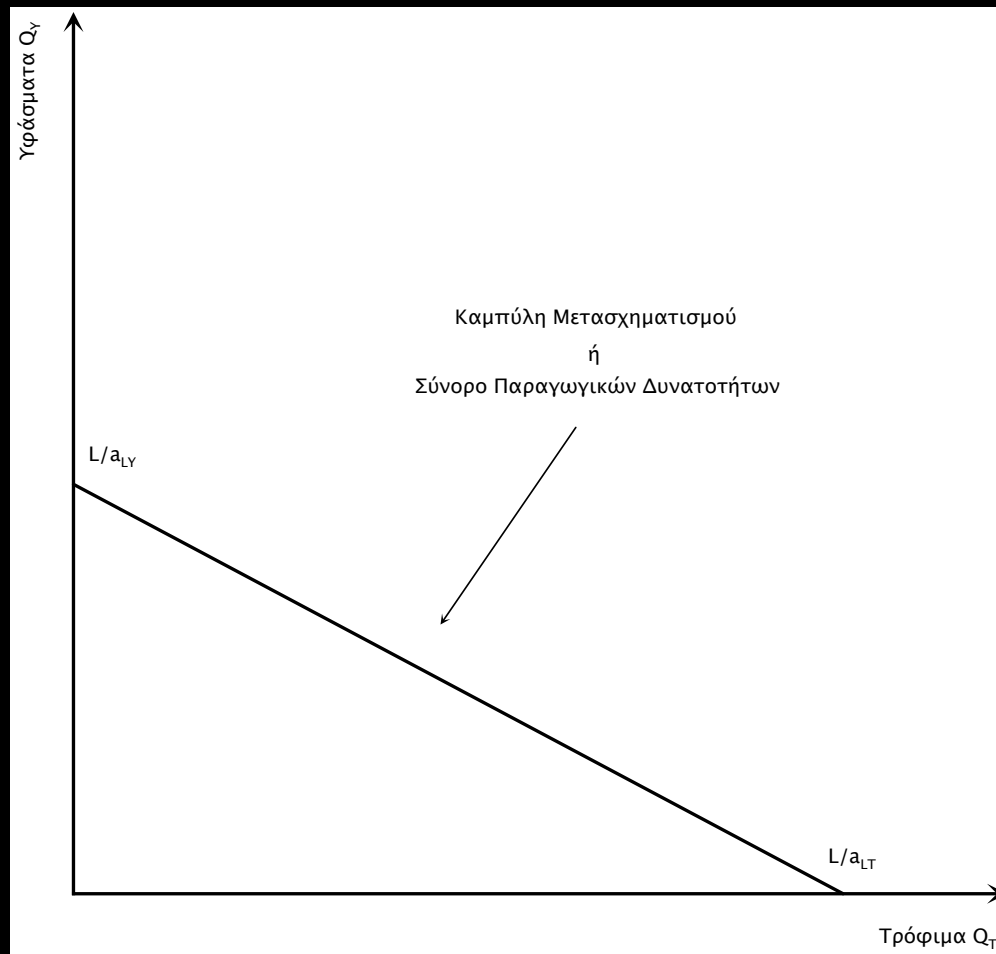
Οι Παραγωγικές Δυνατότητες της Ημεδαπής

- Λόγω των περιορισμένων πόρων η Ημεδαπή θα πρέπει να κάνει επιλογές αναφορικά με τη διάθεση τους. Για να αυξήσει την παραγωγή σε ένα κλάδο, θα πρέπει να μεταφέρει πόρους από κάποιον άλλο, μειώνοντας την παραγωγή σε εκείνο τον κλάδο.
- Με τις υποθέσεις μας, οι παραγωγικές δυνατότητες της Ημεδαπής ορίζονται από την ανισότητα,

$$a_{LY}Q_Y + a_{LT}Q_T \leq L$$

- Οι παραγωγικές δυνατότητες που ορίζει η ανισότητα αυτή μπορούν να παρασταθούν γραφικά από το σύνορο παραγωγικών δυνατοτήτων, που δείχνει τη μέγιστη ποσότητα του ενός αγαθού που μπορεί να παραχθεί για δεδομένη παραγωγή του άλλου αγαθού, και αντίθετα.

Το Σύνορο Παραγωγικών Δυνατοτήτων (Καμπύλη Μετασχηματισμού)

Οι Παραγωγικές Δυνατότητες της Ημεδαπής

- Η κλίση της καμπύλης μετασχηματισμού μετρά το κόστος ευκαιρίας των τροφίμων σε όρους υφασμάτων. Πόσο δηλαδή θα πρέπει να μειωθεί η παραγωγή υφασμάτων για να αυξηθεί κατά μία μονάδα η παραγωγή των τροφίμων.
- Λόγω της υπόθεσης για σταθερή μέση παραγωγικότητα της εργασίας και στους δύο κλάδους, το κόστος ευκαιρίας είναι σταθερό, για αυτό και το σύνορο παραγωγικών δυνατοτήτων έχει σταθερή κλίση (είναι ευθεία γραμμή).
- Από την ώρα που η εργασία είναι ο μόνος συντελεστής παραγωγής, η σχετική προσφορά υφασμάτων και τροφίμων θα ορισθεί από τις μετακινήσεις των εργαζομένων (παραγωγών) στον κλάδο που πληρώνει τον υψηλότερο μισθό.

Οι Παραγωγικές Δυνατότητες της Ημεδαπής

- Εάν οι μισθοί διαφέρουν μεταξύ των δύο κλάδων, τότε όλη η προσφορά εργασίας θα μετακινηθεί στον κλάδο που πληρώνει τον υψηλότερο μισθό, και η οικονομία θα παράγει μόνο το ένα αγαθό. Χωρίς τη δυνατότητα να εισάγεται το άλλο αγαθό, η οικονομία θα πρέπει να παράγει και τα δύο αγαθά. Ωστόσο, μόνο αν ο μισθός είναι ο ίδιος και στους δύο κλάδους θα έχουμε παραγωγή και των δύο αγαθών.
- Εάν ο μισθός είναι ο ίδιος και στους δύο κλάδους, οι σχετικές τιμές των δύο αγαθών σε μία κλειστή οικονομία θα είναι ίσες με το λόγο των μοναδιαίων εργασιακών απαιτήσεών τους, δηλαδή το κόστος ευκαιρίας του ενός αγαθού σε όρους του άλλου. Αυτή είναι μία μορφή της απλής εργασιακής θεωρίας της αξίας που επικρατούσε στην εποχή του Ricardo.

Οι Παραγωγικές Δυνατότητες της Αλλοδαπής και το Συγκριτικό Πλεονέκτημα

- Για την Αλλοδαπή θα χρησιμοποιήσουμε τα ίδια σύμβολα, με ένα αστερίσκο, ώστε να διακρίνουμε μεταξύ της Ημεδαπής και της Αλλοδαπής. Έτσι, το εργατικό δυναμικό της Αλλοδαπής συμβολίζεται με L^* , και οι μοναδιαίες απαιτήσεις σε εργασία με a^* .
- Η Ημεδαπή μπορεί να είναι λιγότερο παραγωγική από την Αλλοδαπή και στους δύο κλάδους, ή μόνο στον ένα από αυτούς, ή να είναι περισσότερο παραγωγική από την Αλλοδαπή και στους δύο κλάδους.
- Θα κάνουμε μόνο μία αυθαίρετη υπόθεση, ότι η σχετική παραγωγικότητα της Ημεδαπής στα τρόφιμα είναι μεγαλύτερη από τη σχετική παραγωγικότητα της Αλλοδαπής.
- $a_{LT}/a_{LY} < a^*_{LT}/a^*_{LY}$ ή εναλλακτικά $a_{LT}/a^*_{LT} < a_{LY}/a^*_{LY}$

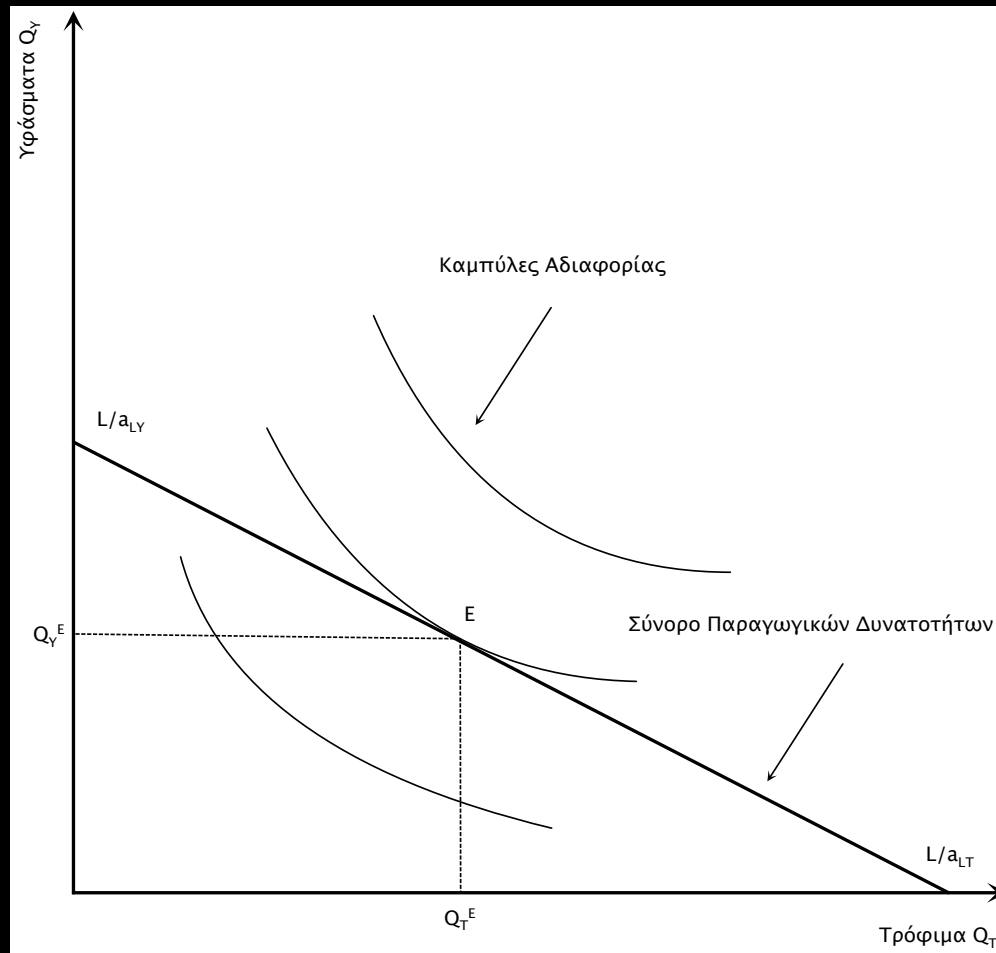
Οι Παραγωγικές Δυνατότητες της Αλλοδαπής και το Συγκριτικό Πλεονέκτημα

- Δεδομένου ότι ο λόγος των μοναδιαίων απαιτήσεων σε εργασία ισούται με το κόστος ευκαιρίας των τροφίμων σε υφάσματα, εναλλακτικά μπορούμε να πούμε ότι στην περίπτωση που $a_{LT}/a_{LY} < a^*_{LT}/a^*_{LY}$, η Ημεδαπή έχει συγκριτικό πλεονέκτημα στον τομέα των τροφίμων.
- Για να ορισθεί το συγκριτικό πλεονέκτημα είναι απαραίτητο να συγκρίνουμε και τις τέσσερις μοναδιαίες απαιτήσεις σε εργασία. Δεν αρκούν οι δύο.
- Στην περίπτωση που $a_{LT} < a^*_{LT}$ τότε λέμε ότι η Ημεδαπή έχει απόλυτο πλεονέκτημα στην παραγωγή τροφίμων, διότι έχει απόλυτα υψηλότερη παραγωγικότητα σε αυτόν τον τομέα.

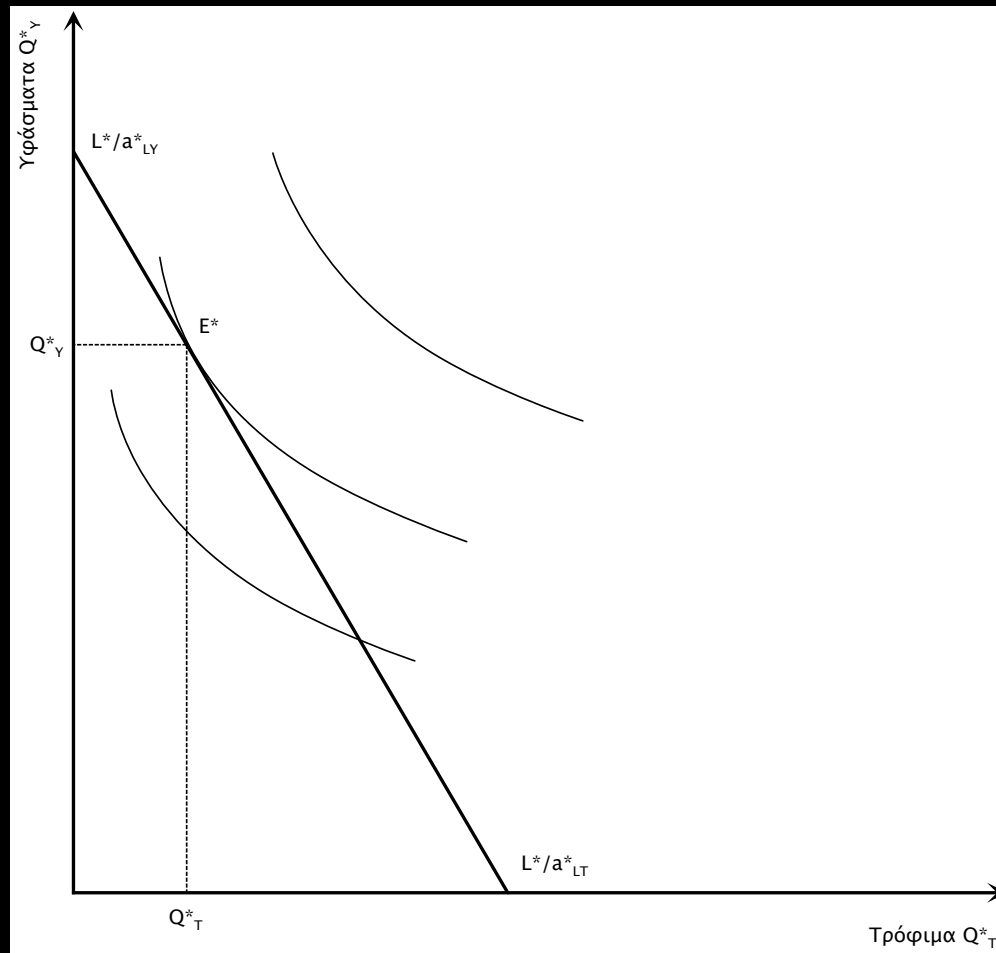
Οι Παραγωγικές Δυνατότητες της Αλλοδαπής και το Συγκριτικό Πλεονέκτημα

- Δεν μπορούμε να καθορίσουμε τη δομή του εμπορίου μόνο από το απόλυτο πλεονέκτημα.
- Ένα από τα πιο θεμελιώδη λάθη στις συζητήσεις γύρω από το διεθνές εμπόριο είναι ακριβώς η σύγχυση μεταξύ συγκριτικού και απολύτου πλεονεκτήματος.
- Όταν δεν υπάρχει διεθνές εμπόριο, η κλίση του συνόρου παραγωγικών δυνατοτήτων προσδιορίζει και τις σχετικές τιμές των δύο αγαθών. Η σχετική τιμή των υφασμάτων θα είναι υψηλότερη στην Ημεδαπή σε σχέση με την Αλλοδαπή. Το αντίθετο ισχύει για τη σχετική τιμή των τροφίμων, η οποία θα είναι υψηλότερη στην Αλλοδαπή παρά στην Ημεδαπή.

Προσδιορισμός της Παραγωγής Αυτάρκεια στην Ημεδαπή

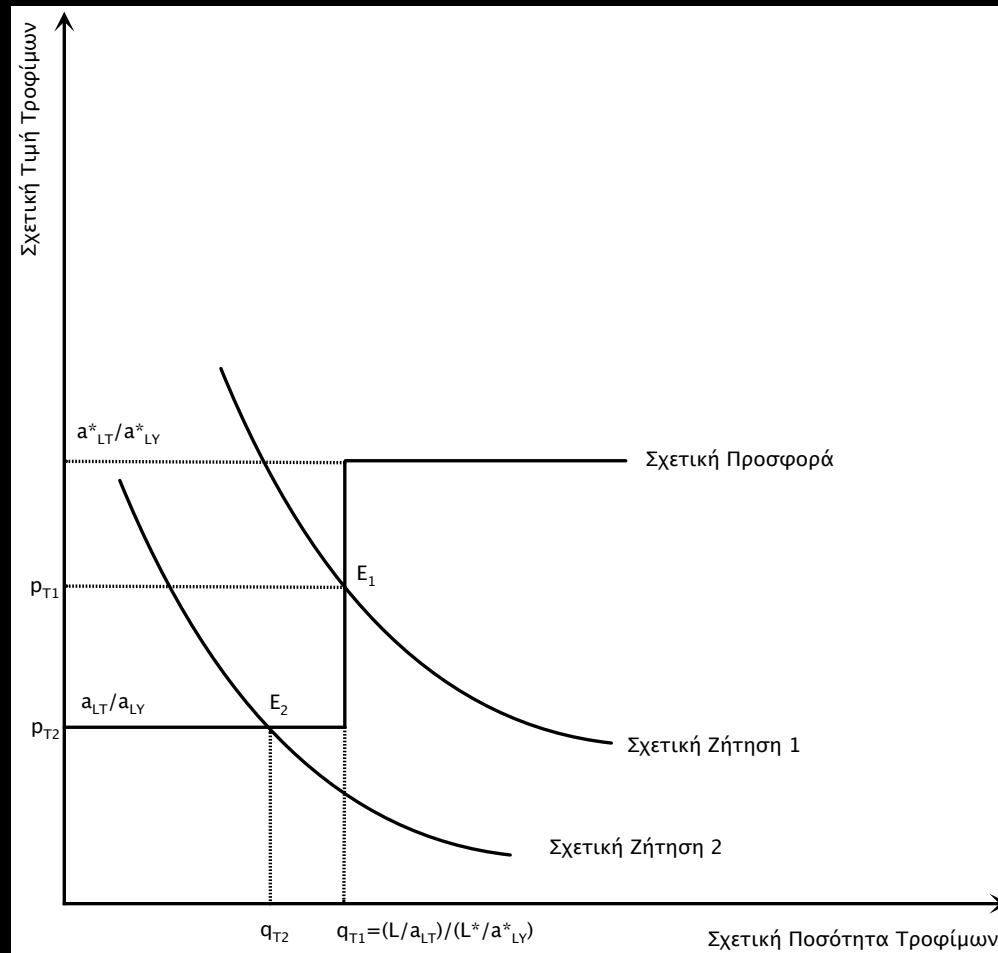

Προσδιορισμός της Παραγωγής Αυτάρκεια στην Αλλοδαπή

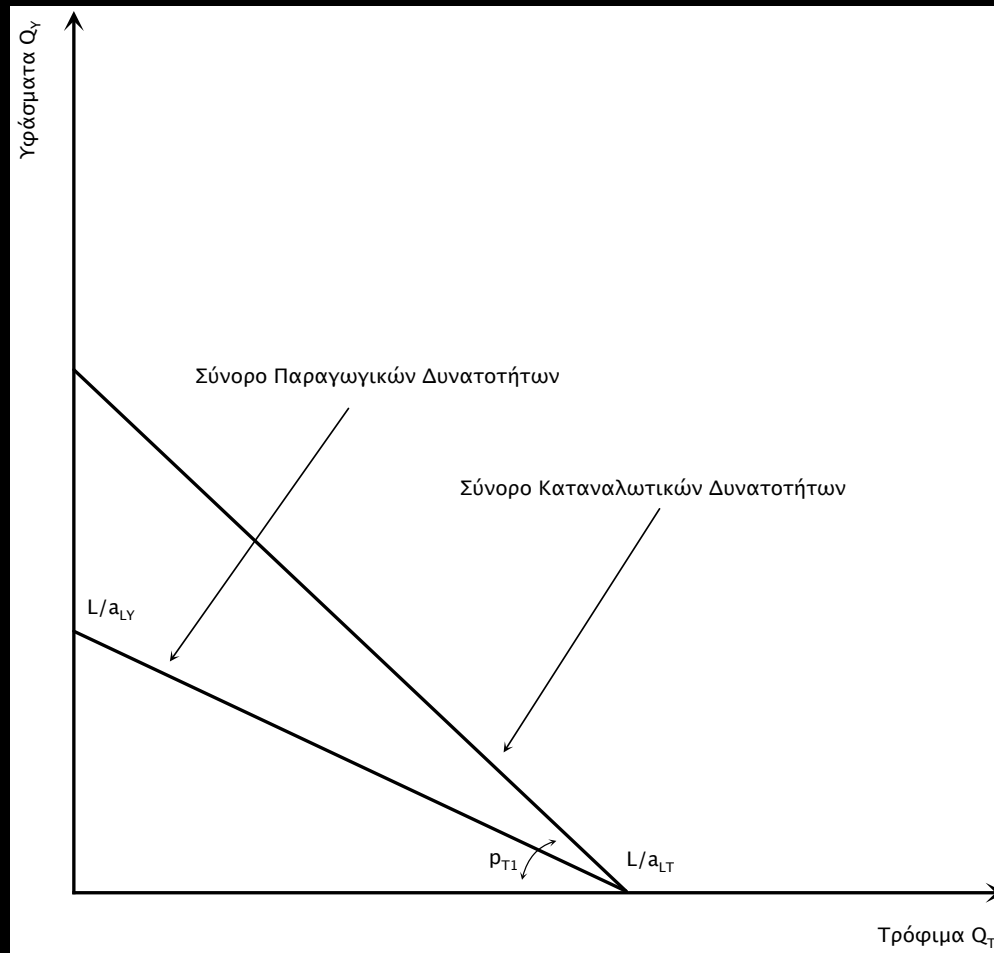

Παγκόσμια Σχετική Προσφορά και Ζήτηση

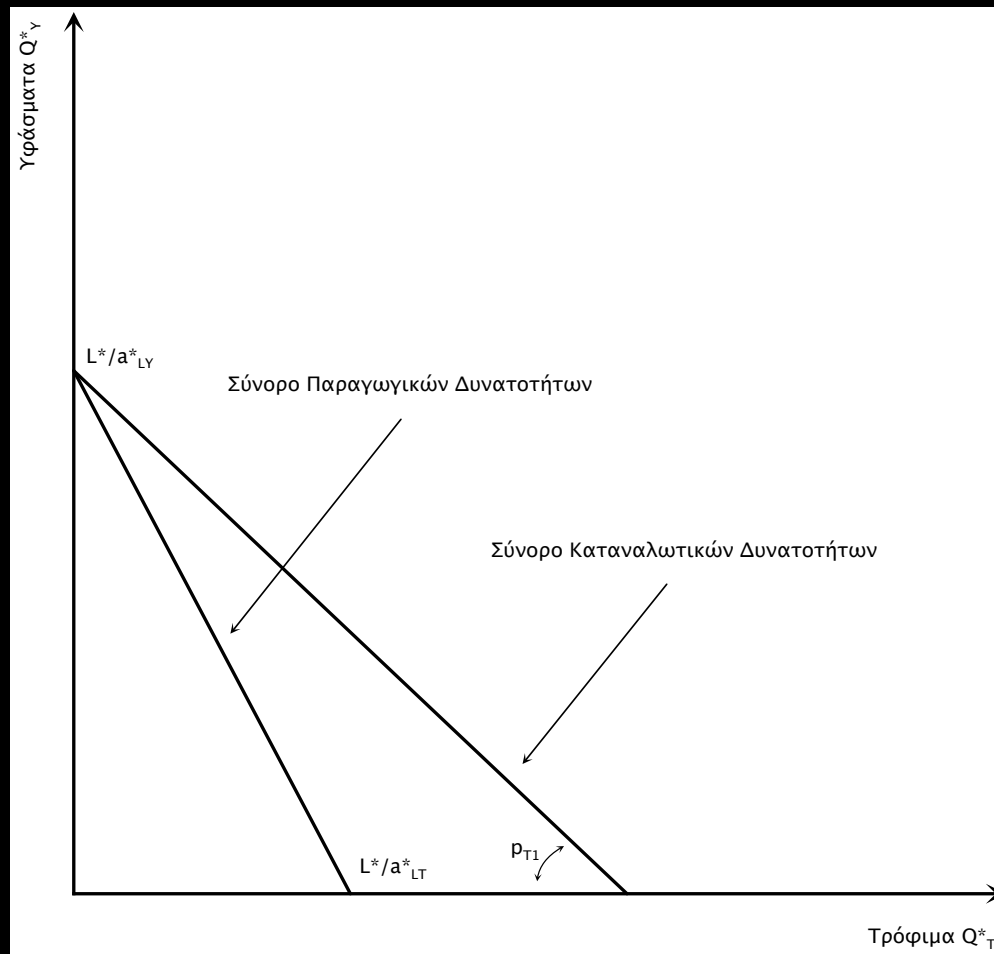
Ο προσδιορισμός των σχετικών τιμών με ελεύθερο εμπόριο

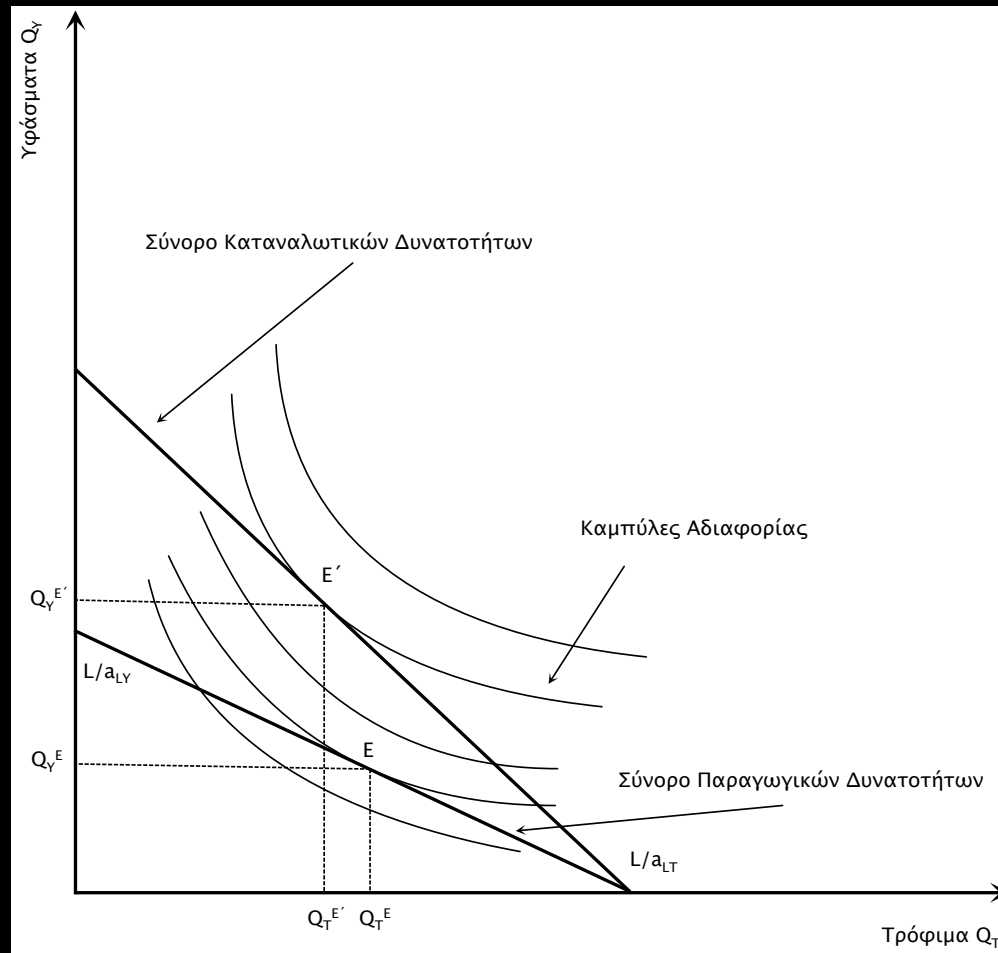
Το Εμπόριο Διευρύνει τις Καταναλωτικές Δυνατότητες στην Ημεδαπή

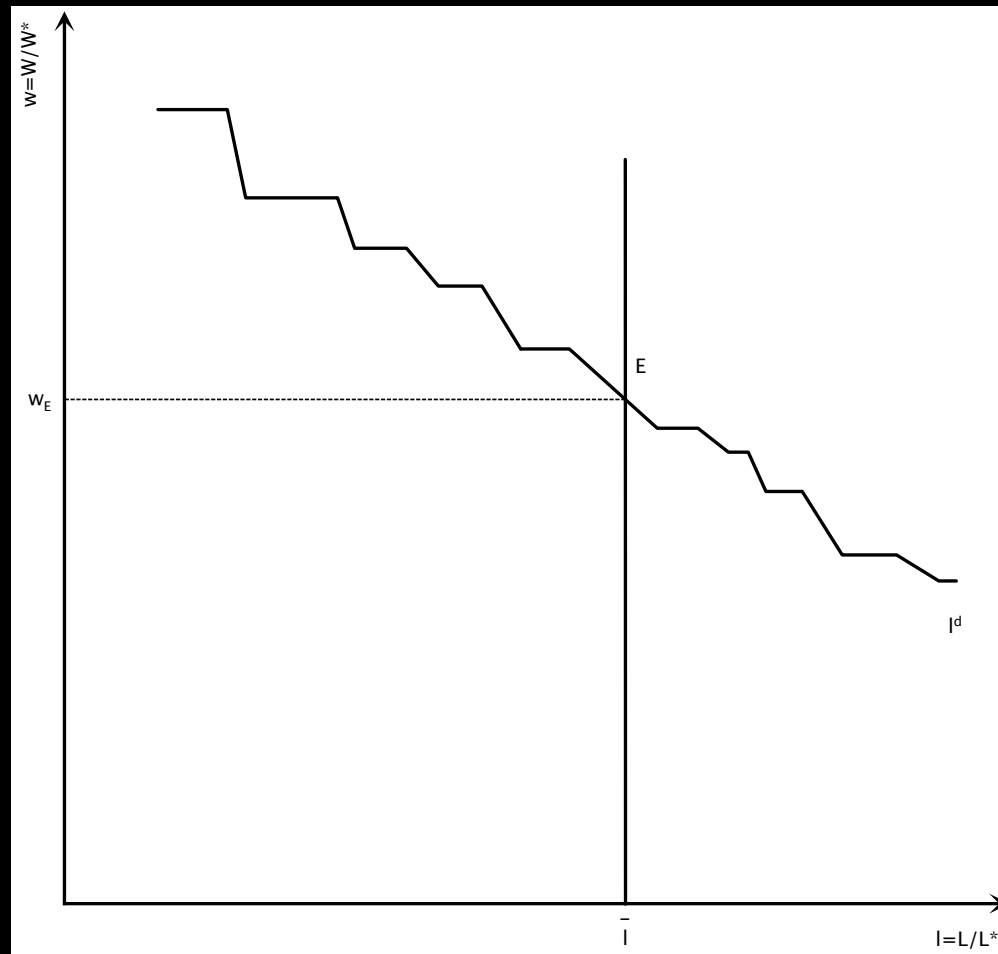
Το Εμπόριο Διευρύνει τις Καταναλωτικές Δυνατότητες στην Αλλοδαπή

Το Διεθνές Εμπόριο Αυξάνει την Κοινωνική Ευημερία

Ο Προσδιορισμός των Σχετικών Μισθών στο Ρικαρδιανό Υπόδειγμα με Πολλά Αγαθά

Προβλέψεις του Ρικαρδιανού Υποδείγματος

- Με τη συμμετοχή τους στο διεθνές εμπόριο οι διάφορες οικονομίες εξειδικεύονται στην παραγωγή των αγαθών στα οποία έχουν συγκριτικό πλεονέκτημα.
- Η εξειδίκευση στην παραγωγή τους επιτρέπει να διευρύνουν τις καταναλωτικές δυνατότητές τους πέραν των παραγωγικών δυνατοτήτων τους.
- Η διεύρυνση των καταναλωτικών δυνατοτήτων τους οδηγεί σε αύξηση της ευημερίας όλων των χωρών που συμμετέχουν στο διεθνές εμπόριο.

Προβλέψεις του Ρικαρδιανού Υποδείγματος (συνέχεια)

- Στο βαθμό που οι προτιμήσεις των καταναλωτών των διαφόρων χωρών δεν έχουν μεγάλες διαφορές, τα καταναλωτικά πρότυπα των χωρών που μετέχουν στο διεθνές εμπόριο συγκλίνουν, καθώς, με ελεύθερο διεθνές εμπόριο, οι καταναλωτές σε όλες τις χώρες αντιμετωπίζουν τις ίδιες σχετικές τιμές των αγαθών.
- Οι πραγματικοί μισθοί ισούνται με την παραγωγικότητα της εργασίας. Ωστόσο, οι σχετικοί μισθοί δύο χωρών (όπως και οι σχετικές τιμές) προσδιορίζονται μεταξύ των σχετικών παραγωγικοτήτων στους τομείς που εξειδικεύεται η κάθε χώρα. Αυτό δίνει σε κάθε χώρα ένα πλεονέκτημα κόστους στο τομέα στον οποίο εξειδικεύεται.

Αδυναμίες του Ρικαρδιανού Υπόδειγματος

- Το απλό υπόδειγμα του Ricardo προβλέπει ακραία εξειδίκευση, με την έννοια ότι τα περισσότερα αγαθά παράγονται είτε στη μία χώρα, είτε στην άλλη. Ο κανόνας στον πραγματικό κόσμο είναι η σχετική και όχι η απόλυτη εξειδίκευση.
- Το υπόδειγμα του Ricardo αγνοεί τις επιπτώσεις του διεθνούς εμπορίου στη διανομή του εισοδήματος εντός των χωρών, καθώς βασίζεται στην υπόθεση του αντιπροσωπευτικού εργαζόμενου και καταναλωτή.

Αδυναμίες του Ρικαρδιανού Υπόδειγματος (συνέχεια)

- Το υπόδειγμα του Ricardo δεν λαμβάνει υπόψη τις επιπτώσεις του κόστους μεταφοράς και της απόστασης στη διάρθρωση του διεθνούς εμπορίου.
- Το υπόδειγμα του Ricardo δεν αναγνωρίζει διαφορές στους φυσικούς πόρους μεταξύ των χωρών, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να αναλύσει μία σημαντική πτυχή του διεθνούς εμπορίου.
- Τέλος, το υπόδειγμα του Ricardo αγνοεί τον πιθανό ρόλο των οικονομιών κλίμακος ως προσδιοριστικού παράγοντα για το διεθνές εμπόριο, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να εξηγήσει ένα μεγάλο μέρος του διεθνούς εμπορίου μεταξύ χωρών που παράγουν παρόμοια αγαθά και έχουν παρόμοια οικονομική διάρθρωση.